02 יולי 2019

תכנית מתאר כוללנית למועצה אזורית חוף השרון

פרוטוקול ועדת היגוי מס׳ 1

מתאריך ה-11/06/2019

נושא הישיבה: הצגת טיוטת דו״ח סקר מצב קיים וסוגיות תכנון בנושא תיירות וחקלאות
מקום: משרדי המועצה האזורית, קיבוץ שפיים

משתתפים:

אלי ברכה, ראש המועצה האזורית חוף השרון
אהוד יוסטמן, יו״ר ועדת ההיגוי, מינהל התכנון
ירדן ערמון, מהנדס המועצה האזורית חוף השרון
מאיר דור, סגן ראש המועצה האזורית חוף השרון
הילה טרייבר, מנכ״לית המועצה האזורית חוף השרון
אורלי הדס, מרכזת תכנית המתאר מטעם המועצה האזורית חוף השרון
איילת שחר יפרח, ס. מהנדס מועצה אזורית חוף השרון
הדס גנות דותן, מנהלת מחלקת קיימות, מועצה אזורית חוף השרון
גיא קפלן, מתכנן מחוז מרכז, מנהל התכנון
ליאור רגב, לשכת תכנון מחוז מרכז, מנהל התכנון
רונית קידר, לשכת תכנון מחוז תל אביב, מנהל התכנון
שרה גזית, מנהלת אגף תכנון, עיריית נתניה
אלי דלל, סגן ומ״מ ראש עיריית נתניה
ויקטור אבן סיס, מהנדס מועצה מקומית אבן יהודה
עדנה לוהר, מנהלת מחלקת תכנון, שרונים
אילן בר, מהנדס מועצה אזורית לב השרון
גנאדי קמנצקי, נציג משרד החינוך
טובית שושן, נציגת משרד החקלאות, מחוז מרכז
יואב לקטוש, נציג קק״ל
משה פרלמוטר, נציג החברה להגנת הטבע
מירה אבנרי, נציג רשות הטבע והגנים
ורד אדרי, נציג המשרד להגנת הסביבה
משה צימרמן, נציג משרד התיירות
אדם וטנברג, משרד עמוס ברנדייס, עורכי תכנית מתאר אבן יהודה
ז׳אן מארק דופור דרור- יועץ אקולוגי למנהל התכנון
אולה אקסלרוד, האגף לתכנון מקומי, מנהל התכנון
מתן כתריאל, האגף לתכנון מקומי, מנהל התכנון

<u>צוות התכנון:</u>
אילן איזן, ראש צוות תכנית המתאר למוא״ז חוף השרון
מיכל ליכטנשטיין, מרכזת תפעול מנהלי
דלית גסול, יועצת תיירות
דני עמיר, יועץ סביבה
צביקה מינץ, יועץ כלכלה
אבנר אופק, יועץ שימור
לירון אמדור, יועצת חקלאות
אלי אסיף, יועץ תנועה
משה לנר, יועץ נוף
גיל שגיא, יועץ מים ביוב וניקוז
עילית הולנדר, משה לנר אדריכלי נוף
ליטל צלניק, משרד הנדסי גיל שגיא בע״מ

1. דברי פתיחה:

אהוד יוסטמן, יו"ר ועדת ההיגוי:
הציג את מטרת הישיבה - הצגת עיקרי טיוטת דוח מצב קיים והצגת סוגיות תכנוניות בנושא חקלאות ותיירות. טיוטת הדוח הופצה למוזמנים לקראת הדיון.
מטרת תכנית המתאר הכוללנית היא התווית מדיניות תכנון ארוכת טווח עבור המועצה. מינהל התכנון מקדם תהליך של שינוי המדיניות בתכנון המרחב הכפרי בשיתוף עם משרדי הממשלה השונים. אחד הנושאים החשובים בהם תעסוק התכנית הוא זהות הישובים הכפריים והמרחב החקלאי במועצה, ביחוד לאור לחצי הפיתוח המשמעותיים במחוז מרכז.

אלי ברכה, ראש המועצה האזורית חוף השרון:
בירך את המשתתפים, מציין כי המועצה האזורית חוף השרון מהווה מודל להתפתחות של המרחב הכפרי בישראל. מיקומה של המועצה בלב מרחב עירוני שהולך ומצטופף מהווה מודל לתהליכים דומים שיקרו בכל המדינה עם התפתחותה.
מברך את נציגי הרשויות השכנות המשתתפים בדיון. מציין שהמועצה לא מעוניינת לייצר עוד מרחב עירוני שמתחרה עם הרשויות העירוניות סביבה. המועצה מבקשת לשמר את המרחב כמרחב כפרי, שמשרת את המטרופולין סביבו כריאה ירוקה, המאפשרת לטבע ולתיירות להתקיים. עם זאת, יש להביא בחשבון שבשנים האחרונות יש תהליך במועצה של ירידה בהכנסות העסקיות כתוצאה מפעולות אכיפה של בנייה בלתי חוקית שנוקטת המועצה. מצב זה מחייב אותנו למצוא מתווה לפתרון כך שהמועצה תוכל להמשיך לספק שירותים ברמה נאותה לתושביה.

2. הצגת סקר מצב קיים והתייחסות המשתתפים

אילן איזן, ראש צוות תכנון:
הציג את הרקע, ההיסטורי והתכנוני של המועצה, מאפייני הישובים והמוסדות הקיימים בתחום המועצה, כולל התייחסות לסוגיות תכנון עיקריות וכן תובנות ראשוניות שעלו במהלך העבודה כבסיס לדיון תכנוני. בנוסף ציין כי לפני כשנתיים השלימה המועצה את הכנת התכנית האסטרטגית שלה שמתווה מדיניות במגוון תחומים ובמסגרתה גובש חזון המועצה הרואה את עצמה כמועצה כפרית חקלאית תיירותית המהווה ריאה ירוקה של מרכז הארץ. התמונה העיקרית שעולה מהסקירה התכנונית היא כי רוב שטחי המועצה האזורית מוגדרים כשטחים חקלאיים או פתוחים מוגנים בדרגות שימור שונות כגון שמורות טבע, שמורות נוף, יערות וכד'. בנוסף, שתי תכניות לאזור נופש מטרופוליני (אנ"מ) חלות בתחום המועצה – אנ"מ השרון ואנ"מ אילנות. עוד הוצגו תהליכים של שינוי גבולות בתחום השיפוט שאושרו בעבר (כפר נטר) וכאלה שנמצאים בדיון בהווה (מול אבן יהודה ובאזור גליל ים).
כמו כן הציג סקירה דמוגרפית ובכלל זה קצב הגידול של האוכלוסייה, מדד חברתי-כלכלי והשונות בין הישובים.

מיכל ליכטנשטיין, מרכזת תפעול ומנהל:
הציגה את היקף ופרישת שירותי הציבור במועצה ובישובים, את היצע שטחי הציבור והאתגרים הקיימים והצפויים בנושא זה.

<u>כלכלה ותעסוקה-</u>:
צביקה מינץ, יועץ כלכלה:
סקר את המאפיינים הכלכליים ברמת המועצה וברמת הישובים, בהתבסס על נתוני למ"ס ,נתוני הארנונה של המועצה, והציע סטטוטורי מאושר . סקר את מגוון השימושים המניבים בתחום המועצה, פריסתם במרחב, מאפייניהם והיקף ההכנסות מהם בהתייחס לנתונים על רמת ההוצאה של המועצה פר תושב. כמו כן התייחס להיצע הקיים והמתוכנן הנרחב של שטחי תעסוקה ברשויות גובלות (רעננה, נתניה, הרצליה).

<u>חקלאות</u>:
לירון אמדור, יועצת חקלאות:
הציגה סקירה בנושא החקלאות הן ברמה הארצית והן בהתייחס לפעילות החקלאית בתחום המועצה. ציינה כי האזור הגיאוגרפי בו מצויה המועצה הוא אחד האזורים הטובים לחקלאות בכול הארץ מבחינת טופוגרפיה, אקלים, משקעים, אפשרויות השקייה וקרבה לשווקי המקור. ציינה כי החקלאות במרחב חוף השרון נמצאת בקו התפר בין עירוני וכפרי בו קיימים קונפליקטים רבים. שטחי החקלאות במועצה משמשים למטעים ולגד"ש, וכן קיים גם גידול בעלי חיים ברפת השרון ובהיקף קטן גם במושבים. המועצה מאופיינת בתנופה בנושא החקלאות, בדגש על חקלאים צעירים שרוצים להמשיך את הוריהם בתחום. בנוסף הציגה את האתגרים עמם מתמודדים החקלאים במרחב וביניהם-

- משבצות חקלאיות ונחלות קטנות ביחס לשאר הארץ.
- הצפת שטחים חקלאיים של היישובים באזור נחל פולג.
- בעיות בהקמת מבנים חקלאיים נדרשים בגלל פסיקות של בתי משפט בנושא.
- הממשק בין חקלאות והתיירות בשטחים הפתוחים והצורך העולה לניהול מיטבי של ממשק זה.

<u>סביבה וקיימות:</u>

דני עמיר, יועץ סביבה:

סקר את מערך השטחים הפתוחים, המהווים מרחב פתוח משלים לערים הסמוכות תוך זיהוי שלושה מרחבים שונים:

- מרחב החוף- הכולל את רכס הכורכר ומוגדר ברובו כגן לאומי.
- מרחב נחל פולג- המאופיין בשטחי הצפה ובתי גידול לחים בעלי ערכיות אקולוגית.
- המרחב הדרומי- כולל שתי שמורות טבע (שמורת בני ציון וחרוצים) ואת שטחי אנ"מ השרון.

רוב השטחים הערכיים אקולוגית מוגנים כיום סטטוטורית אך עדיין ישנם קונפליקטים שונים בין ערכי הטבע לחקלאות שטרם נפתרו סופית. יש לבחון את הממשק הנכון והרצוי בין השימושים השונים בשטחים אלו, מתוך ראייה ארוכת טווח, בדגש על שמירת השטחים הפתוחים על ידי שילוב של טבע, נוף ושימושי חקלאות, תוך הגדרת הממשקים ביניהם. ציין את הצורך בניהול השטחים הפתוחים. בנוסף סקר מגוון נושאים סביבתיים כגון הגנה על המצוק, אתרי פסולת, ותעשייה.

<u>נוף ושטחים פתוחים:</u>

משה לנר, יועץ נוף:

סקר את שתי חטיבות הנוף של המועצה - השרון הצפוני וחולות חוף הים, ואת המבנה המורפולוגי שהכתיב את המערכת הבנויה באזור- ישובים ממוקמים ברכס הכורכר , ושטחי החקלאות במרזבות. בנוסף סקר את הנחלים החוצים את מרחב התכנית המהווים ערך נופי חשוב אליו יש להתייחס בראיה כלל אגנית ולא רק כעורקי ניקוז. הנחלים מהווים גם בסיס לשבילים וטיילות הקיימים באזור. ציין שני מרכיבים ייחודים לאזור-

- הביצות שהן חלק מתבנית הנוף ההיסטורית.
- יער פארק של אלוני תבור שכבר אינו קיים ואפיין בעבר את האזור.

מעבר לשטח הפתוח שבין הישובים , צוינו גם המאפיינים הייחודיים של השטחים הפתוחים במושבים ובקיבוצים.

<u>תיירות:</u>

דלית גסול, יועצת תיירות:

סקרה את ההקשר של התיירות במרחב המועצה- הפוגה ירוקה בלב המטרופולין שמחד מהווה יתרון (קרבה לקהל גדול) ומאידך מהווה חסרון (מייצר ביקוש בעיקר לביקורי יום). יתרון מובהק נוסף הוא משאב חוף הים. כמו כן נסקר ההיצע התיירותי במועצה מבחינת פנאי ונופש, בין אם הוא מבוסס על טיילות בחיק הטבע ובין אם על אטרקציות כגון חמי געש או פארק המים בשפיים. בנוסף קיימת במועצה מעט תיירות חקלאית.

למועצה יתרון בהיותה ריאה ירוקה בלב המטרופולין ופוטנציאל רב לפיתוח כמקום של נופש, פנאי ושירותי תיירות מגוונים, תפיסה אשר גובשה כבר בתכנית האסטרטגית למועצה.

מבחינת היצע אכסון תיירותי- במועצה יש מעט אכסון. לפני כשנתיים אושרה תכנית חדשה הכוללת אכסון לכפר נופש ביקום שמצביעה אולי על שינוי מגמה. משאבי המועצה האזורית מתאימים לפיתוח נופש בחיק הטבע (נב"ט), טיילות, תיירות אופניים, תיירות חקלאית ותיירות כפרית המבוססת על שהייה, ביקור ולימוד במרחב הכפרי והחקלאי. כמו כן קיים פוטנציאל לפיתוח שימושים תומכי תיירות כגון אכסון תיירותי, הסעדה, ממכר תוצרת משק וכדומה.

בנוסף ניתן לפתח את תחום התיירות המורשת או שילוב בין פעילות תיירותית לשימור. יש לציין שלמועצה האזורית מאפיינים דומים למועצות אזוריות אחרות בשרון על כן יש לבחון שיתוף פעולה אזורי ולפתח כלים ליצירת רצף וקישוריות בתשתיות כגון שבילי טיול ושבילי אופניים. כל זאת על מנת ליצור חוויה תיירותית מרחבית.

שימור ומורשת:

אבנר אופק, יועץ שימור:

הציג את הסקר בנושא השימור אשר כולל מפות ותצ"אות מתקופות שונות לאורך ההיסטוריה של היישובים. ציין כי החקלאות, הנוף והשימור ברחבי המועצה מתחברים וקשורים זה בזה. סקירת האתרים הארכיאולוגיים ברחבי המועצה, מעידה שלאורך מרבית התקופות הייתה התיישבות במרחב, אך כיום השרידים ההיסטוריים של התיישבות זו הולכים ונעלמים. בנוסף סקר את היבטי השימור ביישובים השונים במועצה והקשר לנוף ההתיישבותי. בחינת התפתחות הישובים בתצ"א לאורך שנים מראה את המבנה הראשוני של הישוב, שתאם לתפיסה המקור האידיאולוגית וכן את התוספות לאורך השנים, שלא תמיד תואמו את המבנה הבסיסי של הישוב. במרבית הישובים יש מפעלי שימור. האתגר כיום בנושא שימור הוא בניית קשר מרחבי יותר בין אלמנטים לשימור.

תחבורה:

אלי אסיף, יועץ תנועה:

סקר את צירי התחבורה הראשיים בתחום המועצה, את התכניות הסטטוטוריות בכל ההיררכיות המקודמות במרחב, את מערכת התחבורה הציבורית הקיימת ואת הסוגיות התחבורתיות העיקריות שעלו במפגשים שהתקיימו עם הישובים. ציין כי רמת המינוע במועצה גבוהה ביחס לממוצע הארצי. בנוסף הדגיש כי בגרסה האחרונה של תמ"א 42, המקודמת בימים אלה ע"י משרד התחבורה, המשך כביש 20 לכיוון צפון מסומן כדרך בלעדית לתחבורה ציבורית, דבר שהמועצה מתנגדת לקידומו. כמו כן הוצג מערך שבילי האופניים, שחלקו כבר מבוצע, שמטרתו לתת מענה גם ליוממות.

תשתיות מים ביוב וניקוז:

גיל שגיא, יועץ מים ביוב וניקוז:

סקר את עורקי הניקוז העיקריים, תוך התייחסות לנושא ההצפות באזור נחל הפולג ולחלופות שעלו במהלך השנים לפתרון הבעיה. ציין את מקורות המים במועצה, ואת מקור מי הקולחין המשמשים את החקלאות (מט"ש הרצליה). פירט את פתרונות הביוב השונים כולל פתרון הקצה (מט"ש השרון), וכן התייחס למספר בעיות בתחום הביוב כגון חוסר החיבור של מספר ישובים למערכת הביוב ובורות ספיגה. סיכם את הסקירה בתובנה מרכזית כי הפיתוח המואץ בערים הסמוכות למועצה, מעלה את הלחצים על מערכת הניקוז הבעייתית כבר היום. בנושא של מי קולחין, תכנית המתאר צריכה להתייחס הן לסגירתו הצפויה של מט"ש הרצליה, והן לנושא האיגום הנדרש.

דיון והתייחסויות כלליות:

גיא קפלן, מתכנן מחוז מרכז, מנהל התכנון:

- תכניות המתאר של המועצות האזוריות הן בעלות חשיבות גבוהה, היות שמרבית השטחים הפתוחים במחוז נכללים בתחומן. המועצה האזורית חוף השרון מציגה תפיסת עולם כפרית חקלאית נכונה בעיניי. צופה שהתכנית הזו תשמש בעתיד לקביעת מדיניות באזורים אחרים בארץ.
- צריך לדבר על חקלאות וגם על המרחב האקולוגי. הקונפליקטים בנושא ברורים וממוקדים ונמצאים בטיפול. מה שנקבע בחוף השרון ישפיע גם על המדיניות בפריפריה. צריך לקבל החלטות אמיצות כדי לשמור על השטחים החקלאיים גם בהיבטים סביבתיים.
- נושא נוסף בעל חשיבות הוא הגדרת אופי המושב. האפשרות לפצל את חלקות א' , יוצרת מצב חדש שיש לתת עליו את הדעת.
- כל רשות צריכה לדאוג לכלכלה העירונית שלה בכדי לתת שירותים נאותים לתושבים. תכנית המתאר הכוללנית צריכה להתייחס לכך. הצורך בבסיס כלכלי איתן למועצה האזורית הוא ברור, אך אסור להתעלם מהרשויות הגובלות במועצה והצורך שלהם בבסיס זהה.

אלי דלל, סגן ומ"מ ראש עיריית נתניה:

- לאורך השנים נתניה נפגעה מכלכלה הלא חקלאית בתחום המועצה האזורית חוף השרון. בהיבט של כלכלה ותעסוקה הפעילות ברשויות המקומיות צריכה להיות משלימה- צריך לפתח במועצה כלכלה חקלאית ותיירות כפרית וחקלאית- שלא יכולות להתקיים בתוך הערים.
- מציין כי הנושא התחבורתי נוגע לכלל הרשויות והוא צריך להיבחן בראייה אזורית.
- לגבי שבילי אופניים, מציע לכלול שבילי אופניים שיחברו את אגמון פולג לשטחים הערכיים הטבעיים בנתניה.

שרה גזית, מנהלת אגף תכנון, עיריית נתניה:
בנושא התחבורה- מציינת שנתניה כן מעוניינת בפיתוח המשך כביש כביש 20 לצפון. דרך 20 ממשיכה ציר של תחבורה ציבורית שאין לו מענה בדרכים אחרות. ביטול הכביש יהווה פגיעה ברצף תחבורה ציבורית אל העיר וממנה.**מירה אבנרי, רט"ג:**
בהקשר של הפולג, בעבר הוכנה תכנית מחוזית חלקית לפולג על ידי יעד אדריכלים, שלא אושרה אבל נעשתה בה הרבה חשיבה ונוסחו עקרונות. חשוב שצוות התכנית ילמד את החומרים.

ירדן ערמון, מהנדס המועצה האזורית חוף השרון:

- בנושא הכלכלה והתעסוקה- ציין שכל אזורי התעסוקה במועצה סובלים ממגבלות על תכליות ושימושים, הפל"ח במועצה הוא ללא פנאי ונופש ובאזור תעסוקה המועצתי קיימים מפעילי בטון, שמונעים פיתוח.
- בנושא התחבורה- ציין כי כיום המועצה מתמודדת עם הרחבות של דרכים 4 ו- 2. התכנון בדרכים אלו משרת גם את התחבורה הציבורית ולכן המועצה לא רואה סיבה לקדם את המשך כביש 20 לצפון כדרך בלעדית לתחבורה ציבורית כפי שמוצע בתמ"א 42 שבהליכים. מציין שאת דרך 551 בקטע שבין כביש 4 לכביש 2 הוחלט לבטל בשל הרגישות הסביבתית של השטחים בהם היה צפוי לעבור הכביש. מאותה הסיבה טוען שיש לבטל את המשך דרך 20 לצפון.
- לגבי הפולג, המועצה האזורית לא מתעלמת מהרגישות של נחל פולג. התכנית המחוזית החלקית שקודמה בעבר לא תואמה עם המועצה ומסד הנתונים עליו היא הייתה מבוססת היה שגוי.

רונית קידר, לשכת תכנון מחוז תל אביב:
לגבי תחום מחוז תל אביב, צריך להתייחס לאזורים סביב גלילי ים כאזורים לפיתוח המיועדים בראייה עתידית למגורים, וזאת משום שהם צמודי דופן לפיתוח העירוני ונמצאים בלב המטרופולין. מציינת שכיום מקודמת תכניות מערב רמת השרון, שתכלל כ- 15,000 יח"ד.

אהוד יוסטמן, יו"ר ועדת ההיגוי:
מציין כי בימים אלו מקודמת בלשכת התכנון מחוז מרכז תכנית מחוזית לשבילי אופניים, שתוצג בקרוב במנהל התכנון. יש לוודא כי קיימת התאמה בין התכנית הזו למערך השביל הקיים והמתוכנן במועצה.

3. הצגת סוגיות רוחב תכנוניות לדיון

<u>חקלאות:</u>

לירון אמדור, יועצת חקלאות:
כאמור, בשל היתרונות של אזור המועצה לחקלאות, ראוי לשמור על החקלאות באזור זה ולאפשר תנאים ותשתיות נדרשות. העלתה מס' נושאים שחשוב שתכנית המתאר תתייחס אליהם:

- <u>מבנים חקלאיים ותשתיות נדרשות לחקלאות:</u>
חקלאות אינטנסיבית בחממות, בתי רשת ומנהרות עבירות, מביאים לייעול השימוש בקרקע ותורמים לשמירה על ערכים סביבתיים חשובים כמו הפחתה במים להשקייה והפחתה בחומרי הדברה. בנוסף יש חשיבות לתשתיות הנדרשות לקיום החקלאות כגון מבני שירות לחקלאות צמחית וכן מבנים לבע"ח . המדיניות המוצעת לעניין זה היא ריכוז מבנים אינטנסיביים בסמיכות לישובים וקירוב צמוד בשטחים חקלאיים בשטחים פתוחים.
- <u>ממשק בין תיירות וחקלאות:</u>
חלק מהיעודים החקלאיים מוגדרים תחת פנאי ונופש, אזור נופש וסביבותיו ואזור נופש מטרופולני, כשבפועל אלו שטחים חקלאיים- דוגמה לכך יש באנ"מ השרון בו אושרו שטחים לפארק אינטנסיבי בלב השטחים החקלאיים. הדבר מביא לתנועה מטיילים בשטחים החקלאיים ומעלה את הסוגיות של פגיעה ביבול וברכוש ובבטיחות המטיילים.
נושא של ממשק תיירות וחקלאות מחייב ראייה כוללת של המרחב וניהול הפעילות התיירותית- אפשר לפתור את הקונפליקט בין שימושי החקלאות לתיירות על יד חסימה, שילוט , שערים או לחילופין יצירת עוגנים חקלאיים, או לסמן כמה שבילים לפעילות תיירותית במרחב.
- <u>שטחי הצפה בפולג:</u>
בשנים האחרונות מקודם מהלך ליצור מערך הסכמות על ניהול השטח החקלאי המוצף באזור נחל הפולג, באופן הכולל שטחי הצפה קבועים ועונתיים, לצד פיצוי בכלים כלכליים/תכנוניים. מהלך זה עשוי לתרום לחקלאים, לשמירה על ערכים אקולוגיים וכן לפתור את הקשיים מול רמ"י. לאור העובדה שההליך מנוהל ע"י בעלי העניין המרכזיים, מוצע ללמוד את עיקרי התהליך ולבחון את שילוב התוצרים בתכנית המתאר.

- מסדרונות אקולוגיים:
בימים אלו מקודמת הכנת תכנית מחוזית חלקית למסדרונות אקולוגיים במחוז מרכז ביוזמה של רט"ג. התכנית צפויה לסמן חלק מהשטחים הפתוחים כשטחים המיועדים למעבר בעלי חיים ולהטיל מגבלות מסויימות על השטח החקלאי. המחקר מלמד ששטחים חקלאיים הם לא בית גידול מיטבי, הם מהווים חסם סלקטיבי לחלק מהמינים. סוגיה שעולה בנושא זה היא האם יש להתייחס לשטחים חקלאיים כמסדרון אקולוגי, או לאפשר לחקלאות להיות אינטנסיבית יותר כדי שלא נדרש לעוד שטחי חקלאות.

אלי ברכה, ראש המועצה האזורית חוף השרון:
לגבי הפולג, המועצה מבקשת לשמור על ערכי הטבע. צריך לדבר גם על הניקוז וגם על ניהול השטחים הפתוחים.

ירדן ערמון, מהנדס המועצה האזורית חוף השרון:
- זכות הקיום הבסיסית של הישובים זו הפעילות החקלאית. אם נוגסים באפשרות של אותה פעילות חקלאית אז מחלישים את אותם ישובים.
- הרבה פעמים כשאומרים חקלאות מתייחסים רק לנוף חקלאי. חשוב לזכור שהנוף החקלאי לא כולל רק את השדה. הפעילות החקלאית היא משתנה לאורך השנים למשל סוג הגידולים וצריך לתת מענה לשינויים אלה.
- בנושא מבנים חקלאיים יש קושי במציאות הנוכחית. בעבר הוצאנו היתרים לרפת המשותפת אבל לאור פסיקת בית משפט נאלצנו לעשות תכנית מפורטת להרחבת הרפת. גם בתכניות תקפות שאפשר להוציא מכוחן היתר, הייתה הגדרה של שיקול דעת לוועדה המקומית. כאשר קיבלנו החלטה להקים דיר עיזים בחלקות ב' של רשפון, הייתה התנגדות של תושבים בהרחבה לכך.
- הרעיון של מסדרונות אקולוגיים בגדול נשמע טוב אבל בישובים בחוף השרון לא בהכרח עובד. אנחנו לא שותפים לתכנית והתכנית לא הוצגה לנו.

מירה אבנרי, רשות הטבע והגנים:
- לגבי שטחי ההצפה בפולג , זה נושא שנוי במחלוקת, שנמצא בדיון בפורום רחב כבר כמה שנים ולכן לדעתי לא יכול לעמוד לדיון במסגרת הועדה הזו.
- לגבי התכנית המחוזית החלקית למסדרונות אקולוגיים, סיימנו לכתוב בשיתוף משרד החקלאות את התקנון של התכנית. השטחים החקלאיים הפתוחים מייצרים רצף בין שמורות. התכנית הזאת למעשה מפרטת את המסדרונות המסומנים בתמ"א 35. במסגרת התכנית נבחן מה הרוחב הנדרש למסדרון בעבודת שטח וגם על ידי תצפיות.

טובית שושן, משרד החקלאות מחוז מרכז:
לגבי התכנית המחוזית החלקית למסדרונות אקולוגיים, אמנם טרם גובשו הסכמות מלאות אבל יש הסכמות כלליות וחשוב שישמר שטח חיץ משמעותי בין המסדרונות לנחלות החקלאיות.

ז'אן מארק דופור דרור- יועץ אקולוגי למנהל התכנון:
לגבי המסדרונות האקולוגיים- מסדרון אקולוגי הוא מרחב עביר ליונקים. קיימים בשטחים החקלאיים מכשולים שלא מאפשרים מעבר חופשי של בע"ח, כגון גידור, או גפנים כדומה. לכן לתת את הדעת על השימושים ומאפייני השטח החקלאי שיוכל לשמש גם כמסדרון אקולוגי.

ורד אדרי, המשרד להגנת הסביבה:
- למשקי בעלי חיים יש הרבה השלכות סביבתיות. היום המופע של מבנים לבעלי חיים לא משתלב בנוף. יש היבטים סביבתיים שנדרש להם בהמשך כגון שפכים ופסולת חקלאיים.
- לגבי חממות, לצד ההיבטים החיוביים, צריך להזכיר את הנוף, הקיטוע של בתי גידול ואת הפסולת החקלאית שהחממות מייצרות. תכנית המתאר תצטרך לתת מענה לנושאים אלו.
- לגבי מסדרונות אקולוגיים, צריך להסתכל בראייה מחוזית. דוגמה לעבודה בנושא- בלב השרון עשו תכנית אב לפרוזדורים אקולוגיים. מעבר ליצירה של הרצף, יש דרכים להעצים את המגוון הביולוגי גם בשטחים החקלאיים.
- בהצגה היה חסר ניתוח ממשק בין העיר לשטחים החקלאיים.

הדס גנות דותן, מנהלת מחלקת קיימות, מועצה אזורית חוף השרון:
לגב ניהול שטחים פתוחים, מחלקת הקיימות במועצה עובדת בשיתוף פעולה עם רט״ג ועם היחידה הסביבתית וכן עם הקהילה והיא מפעילה מערך רחב של מתנדבים.

ליאור רגב, לשכת תכנון מחוז מרכז, מנהל התכנון:
עלה נושא החקלאות והממשק בין השימור לפיתוח, זה אחד הנושאים הכי חשובים בתכנית הזאת. בנושא של חוף השרון זה עוד יותר מתחדד בגלל המיקום שלה ולכן יש פה חשיבות גדולה לאופי הנופי של החקלאות.

אילן איזן, ראש צוות תכנית המתאר למוא״ז חוף השרון:
- אנחנו מודעים לחשיבות הנופית של השטח, אבל נרצה לחפש את האיזונים בין האקולוגיה, הייצור החקלאי והנוף.
- במסגרת שיתוף הציבור נשמח להיפגש עם הפעילים במועצה.

אהוד יוסטמן, יו״ר ועדת ההיגוי, מינהל התכנון:
- לגבי המתווה המוצע בפולג, תכנית כוללנית לא יכולה שלא להתייחס לזה. תיקבע ישיבת עבודה עם האנשים הרלוונטיים לנושא.

<u>תיירות:</u>

דלית גסול, יועצת תיירות:
- כאמור המועצה מהווה הפוגה ירוקה לתושב העירוני, יש בה שטחים פתוחים שמורים והיא מאפשרת גישה נוחה לאתרי טבע. בפועל במועצה אין הרבה עסקי תיירות. יש מעט חקלאות תיירותית ומעט מאד אכסון קיימת. הערכה של כחצי מליון מבקרים בשנה, מרביתם במסגרת תיירות יום.
- בהיבט התיירותי יש חשיבות להתייחס לגיוון, טיוב והרחבת ההיצע התיירותי, פיתוח תיירות מניבה כאמצעי לתחזוקת שטחים פתוחים וכאמצעי לגיוון תעסוקתי, פיתוח תיירות כתרומה ערכית למרחב הכפרי ופיתוח תיירות בת קיימא.
- במטרה לעודד פיתוח עסקי תיירות במועצה מוצעת מדיניות כללית לפריסת שימושי תיירות ונופש בייעודי קרקע שונים, כאשר התכנית תכלול הגדרה של שימושים תיירותיים, היקפם וגודלם. חשוב לבחון גם אפשרות לשילוב שימושי תיירות במבנים לשימור ובמבני מורשת בישובים ובמרחב הפתוח וכן שילוב תיירות חקלאית במבנים חקלאיים. יש יתרון לרכז כמה עסקים תיירותיים במקום אחד- שיש בו מסעדה, ממכר תוצרת מקומית וכו׳. דוגמה: יודפת, כפר גלעדי וכפר הרא״ה. צריך לכוון להיקפים קטנים.
- לגבי אכסון תיירותי, באופן מסורתי יש במחוז מרכז הכוונה לתיירות יום במרחב הכפרי, למעט אפשרות לאכסון במרקם חופי. בהקשר הזה אישור התכנית לכפר נופש ביקום, זו דוגמה יוצאת דופן. יתכן שיש מקום לשינוי בפרדיגמה לאור מגמות של שינוי בדפוסי התיירות בארץ. יש לזכור שהמלון שקיים בשפיים הוא שונה מהמלונות שיש בנתניה. אכסון כפרי מאפשר לינה ושוטטות במרחב הכפרי והפתוח. בהקשר הזה התפקיד של התכנית היא לאפשר מניפה של דברים שניתן לממש ובהתאם לכך מוצע לבחון מדיניות לשילוב אמצעי אכסון מגוונים (מלונות מעל 100 חדרים, מלוניות ואתרי קמפינג) תוך בחינת המינון בהתאם לאופי המקום ולהקשר האזורי- חיבור לשטחים פתוחים.
- לגבי פיתוח תיירות בשטחים פתוחים - ברגע שאנחנו יוצרים תשתית נוחה להגיע לטבע, יגיעו הרבה מאד אנשים ויהיו בעיות של תחזוקה וניהול. גם בדוגמה של עמק המעיינות, הניהול של המעיינות נבע ממקום של קריסה. חלק מהמנגנון של ניהול מוצלח של שטחי טבע הוא יצירת עוגן כלכלי שניתן לפתח למשל במבואות לשטחים הפתוחים. בהקשר של שטחים פתוחים צריך גם להזכיר את מרחב החוף, שהוא משאב תיירותי שיש לפתחו.

מירה אבנרי, רשות הטבע והגנים:
- יש לבחון מדוע לא נבנה עדיין כפר הנופש ביקום, מהן המגבלות?
- לא רואה באכסון נושא מרכזי בחוף השרון, עיקר היתרון במרחב הוא שאפשר ללכת לטייל יום שלם ולא חייבים ללון בו.

משה צימרמן, משרד התיירות:
ביחס לתכנית ביקום- זאת תכנית יחסית חדשה. חשוב לזכור שכדי לממש תכניות לתיירות צריך למצוא יזם שמוכן להיכנס לפרויקט הספציפי. זו סוגיה מורכבת שדורשת לעיתים זמן רב כדי לבוא לידי ביצוע.

אלי ברכה, ראש המועצה האזורית חוף השרון

- התפיסה שאנחנו מגבילים שימושים כבר עברה מהעולם, צריך לתת אפשרות להקמת יוזמות. הנופש שמגיע לטייל לא בהכרח רוצה ללכת לנתניה ללון. צריך לתת גם את האלטרנטיבה הזאת במועצה האזורית. בגלל ההתפתחות והשינויים באופי של התיירות וביקושים מצד האוכלוסייה צריך לתת גם אפשרות אחרת.
- יש בעיה כלכלית לתחזק שטחים פתוחים, אפילו ברמה הבסיסית של ניקיון. בגלל הקרבה הפוטנציאלית של אתרי הביקור במועצה ל-3 מליון תושבים, גם לרט"ג יהיה קושי לתחזק אתם.

דני עמיר, יועץ סביבה:
הגדלת הפעילות התיירותית במרחב מחייבת ניהול של השטחים הפתוחים.

אילן איזן, ראש צוות תכנית המתאר למוא"ז חוף השרון:
לגבי שילוב עסקי תיירות בישובים ובמבנים לשימור, האתגר הוא איך למנוע גלישות לשימושים לא מתאימים.

אבנר אופק, יועץ שימור:
מבקש להדגיש את הפוטנציאל של בתי משאבה, מבני בארות ומבנים חקלאיים שפזורים בשטח הפתוח. צריך לטפל בהם בתכנית באופן הנכון. היום המבנים מוזנחים והנושא לא מקבל טיפול ראוי. חשוב לבחון אפשרות להשמשת המבנים האלו.

צביקה מינץ, יועץ כלכלה:
חשוב לזכור שכל אטרקציה או עסק תיירותי עובד כמשק סגור. האתגר של התכנית הוא לייצר את הקשרים ולהוסיף דברים שלא קיימים. צריך לחשוב על דברים מיוחדים כמו אכסון תיירותי ברמה גבוהה.

אהוד יוסטמן, יו"ר ועדת ההיגוי, מינהל התכנון:

- רואה את הפוטנציאל התיירותי של המרחב ביצירה של רשת של מקומות לבילוי יום שתכלול גם מסעדות ומסחר תיירותי. החוזק יהיה ביצירה של מצרף של אפשרויות ועושר של פעילויות, שיהפכו את כל המרחב לפארק טבע ובילוי למשפחות. אפשר לשלב גם אכסון, אבל היתרון העיקרי של המרחב הוא הקרבה למטרופולין.
- נצטרך לבחון את המדיניות התיירותית בראייה כוללת של סביבה, נוף, אקולוגיה.
- ניהול שטחים פתוחים הוא נושא שנכון להעמיק בו.

1. סיכום:

אהוד יוסטמן, יו"ר ועדת ההיגוי:

- מודה לצוות התכנון על העבודה ועל הכנת דו"ח המצב הקיים. מבקש מהמוזמנים להעביר עד לסוף חודש יוני 2019 את הערותיהם לטיוטת הדו"ח שהופץ.
- יש לתאם ישיבת עבודה עם רט"ג , משרד החקלאות והגורמים הנוספים לגבי ניקוז הפולג.
- יש לתאם ישיבה בנושא תחבורה במועצה ובמרחב עם הגורמים הרלוונטיים.
- יש לגבש מדיניות רחבה בנושא המבנים החקלאיים, תוך התייחסות לסוגים השונים ומיקומם (בצמוד לאזור הבנוי, בשטחים החקלאיים או אזורי תעשייה חקלאיים).
- יש לבחון ולהציג את נושא הפסולת החקלאית באופן רחב ולהציג את המשמעויות התכנוניות.
- נושא ניהול השטחים הפתוחים יילמד באופן מעמיק.
- יש לקיים שיתוף ציבור בנושא השטחים הפתוחים עם פורום הפעילים בנושא קיימות.

רשמה: מיכל ליכטנשטיין
תפוצה: למשתתפים ולמוזמנים